

## מראי מקומות - מועד קטן

יד:

### א. נמצאת אבלות נוהגת בקטן

הק' רעק"א (בגלה"ש), אדרבה, הרי בקטן לא שייך אבלות כלל, וא"כ אי"ז יוצא מן הכלל, דהא גם במועד לא הי' האיסור על הקטן, אלא על המגלח, וכל שהוא אסור לגלח במועד, אסור גם אם הוא אבל, אבל הקטן אינו אבל כלל, וגם המגלח אינו אבל, וא"כ לא שייך האיסור כלל באבלות, והניח בצע"ג. וע' בקרן אורה דג"כ העיר כן, ותי' דמה שהי' מקום לאסור קטנים בגלוח, היינו גזירה אטו גדולים [אף דבעצם אין שייך אבלות בקטנים], וא"כ שפיר הק' הגמ' דהוי יוצא מן הכלל, אם אמרי' דאין אבלות נוהגת בקטנים לענין גלוח, ומ"מ אסורים בגלוח במועד, ע"ש עוד בזה.

### ב. אבל אינו נוהג אבילותו ברגל, שנא' ושמחת בחגך

הביא הריטב"א מיש שפירשו דדברים שבצנעא נוהג, דלא עדיף משבת, ואכתי קרינן ב' ושמחת בחגך. ויש שפירשו שאינו נוהג אבלות כלל, ולא דמי לשבת, שהיא עולה במנין, משא"כ ברגל, שאינו עולה למנין האבלות כלל.

### ג. אתי עשה דרבים ודחי עשה דיחיד

כ' תוס' דמשמע מכאן דבאבלות איכא עשה דאורייתא, דאל"כ הול"ל דאתי עשה דאורייתא ודחי עשה מדרבנן. אולם דחה דעיקר עשה דשמחת הרגל י"ל שאינו אלא מדרבנן, דעיקר דין שמחה מן התורה אינו אלא בשלמי שמחה, וא"כ שפיר הוי דרבנן ודרבנן. אולם העיר הקרן אורה, אם שמחת הרגל אינה אלא מדרבנן, א"כ מהי שאלת הגמ' אם דיני מצורע נוהגין ברגל, הרי דיני מצורע נוהגין מדאורייתא, ודין שמחת הרגל הוא רק מדרבנן, וציין לדבריו במקו"א, ע"ש.

### ד. ואי אבלות דהשתא הוא, לא אתי

#### עשה דיחיד ודחי עשה דרבים

תמה השפת אמת, מאחר דאפי' דמעיקרא אתי עשה דרבים ודחי, מה הוצרך לסיים באבלות דהשתא. וכ' דלפי הפוסקים דאבלות דיום ראשון הוא מדאורייתא, והשאר מדרבנן, א"כ י"ל דמה דאמרי' דעשה דרבים דחי עשה דיחיד, היינו דדין שמחה דחי הדין אבלות שהי' חל מעיקרא, ועכשיו ודאי דרבנן הוא. אבל אם אבלות חל ביו"ט, דאז הוי אבלות מן התורה, בזה שפיר הי' שייך לומר דאין העשה דאורייתא נדחית מפני היו"ט, וע"ז אמרי' דמ"מ אין עשה דרבים נדחית מפני עשה דיחיד (ויש לע' אם שייך לומר כן בדעת תוס' הנ"ל, דס"ל דשמחת יו"ט אינה אלא מדרבנן, האם שייך לומר דהדין שמחת יו"ט דרבנן עוקר הדין אבלות מן התורה דיום א' בקום ועשה, וצ"ע בזה).

### ה. מנודה מהו שינהוג נידויו ברגל

העיר השיטה לר' יחיאל מפריס, לפי מה דאמרי' לעיל דאף אבלות, שהיא עשה דאורייתא [כן נקט, וע' לעיל בזה], אינה דוחה עשה דיו"ט, ודאי מנודה, שהוא רק מדרבנן, אינו דוחה העשה דיו"ט. וכ' די"ל דאולי באמת עשו חכמים חיזוק לדבריהם יותר משל תורה, ושפיר נוהג נידויו אף ברגל. וע"ע בריטב"א שהביא מהרמב"ן דבאמת דיני נידוי דאורייתא הם, דאל"ה איך מביאין ראי' ממה שעשו במדבר, הרי י"ל דזה הי' קודם שתקנו רבנן הלכות נידוי, אע"כ דדינו מדאורייתא הם.

### ו. מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כל אותו היום

ע' במנחת חינוך (רמ"ח, ד) שהביא דלשון הרמב"ם הוא דאסורין לאכול כל אותו יום, דמשמע דכל האיסור הוא אכילת כזית, אבל כ' דמלשון החינוך, שכתב כלשון הגמ', דהיינו טועמין, משמע דאסור אפי' טעימה בעלמא, והק' המנ"ח דלמה יהי' שונה מכל איסור אכילה שהוא בכזית (ובהגהות שם א' דאולי היינו משום איסור חצי שיעור, ולכאוי' יש להעיר בזה, דהא בכל איסורים אי' איסור חצי שיעור, ובכל זאת בגמ' לעולם נקטי' לשון אכילה, ומ"ש הכא. ואולי יש לחלק, דבעלמא לוקין על איסורי אכילה, ולכן נקטי' לשון אכילה, שהוא האיסור שיש בו חיוב מלקות. אבל בהא דאיסור אכילה דסנהדרין, דבלא"ה אין לוקין, משום דהוי לאו שבכללות, א"כ אין חילוק בין כזית ובין פחות מכזית, דהכל אסור מן התורה, ואין לוקין עליו, ויש לעי' בזה).

### ז. ומנודה שהתירו לו חכמים

הק' התוס' הרא"ש בשם הראב"ד, למה התירו לו לגלח ברגל, והלא הי"ל לגלח ערב הרגל, וכמו דאמרי' לענין אבל, שצריך לגלח ערב הרגל אם האבלות שלו נפסקה ברגל. ותי' כגון שלא הי' יודע הדין שאין נידויו נוהג ברגל, ולא מצא חכם להתיר נידויו עד הרגל. וכ' התוס' הרא"ש דזה דוחק, ולכן פ' דרך באבלות, דקיל הוא, שהרי הרגל מבטלו לגמרי, אז אמרי' דגם לפני הרגל לכבוד הרגל יכול לגלח. אבל נדוי, דאין הרגל מבטלו, רק שאינו נוהג נדויו ברגל, אבל אחר הרגל חוזר לנידויו, אז גם לפני הרגל אסור.

### ח. מצורע מהו שינהיג צרעתו ברגל

פרש"י, שלא יבוא אל תוך המחנה ולא יגלח. והק' בזכרון שמואל (ע"ט, ד'), הא לכאוי' מה שאינו נכנס למחנה הוא מדין שילוח טמאים, דמצורע משתלח חוץ לג' מחנות, ומה שייך לומר דדין מועד מבטל דין זה דמצורע. ותי' ע"פ מש"כ הרמב"ם דהא דמצורע קאי בלאו, הוא רק בירושלים, אולם

## מראי מקומות - מועד קטן

י"ד: (המשך)

קרבן, ושמא משהה קרבנותיו עד ליו"ט האחרון ומקריבן, ואסור להקריב קרבנות יחיד ביו"ט. והק' התוס' רי"ד דלשון הגמ' לא משמע כן, וגם ק' לומר שיגזרו שמא יקריב קרבן יחיד שלו ביו"ט, שהרי ודאי הכהנים לא יקריבו בשבילו. ולכן פי' דאם נתיר לו לגלח במועד אע"פ שיטהר קודם לרגל, ישהא קרבנותיו במועד, שיאמר לא אגלח עכשיו שאין לי פנאי, ואין טוב שישא אדם קרבנותיו שחייב בהן, קמ"ל דלא גזרי'.

### יא. והצורע לרבות כהן גדול

הק' הריטב"א בשם תוס', כיון דכל השנה כרגל לכה"ג, איך נעשה מצורע, הא אין רואין נגעים ברגל. וכ' דלאו קו' היא, משום דנהי דהוי רגל שלו, מ"מ אינו רגל כ"כ לענין שלא יראה בו נגעים. ועוד, איסור ראיית נגעים ברגל הוא מדרבנן, ואנן בדאורייתא קיימינן.

### יב. דתנן כה"ג מקריב אונן

הק' הריטב"א, הא אינו אוכל, וא"כ אינו רגל. ותני' דאה"נ, אי"ז המקור, אלא עיקר המקור הוא מה דתנן בהדיא שאינו פורע או פורם, ונקט לה הא דמרגלא בפומי' טפי.

הא דמשתלח מכל הערים המוקפות חומה הוא רק עשה דבדד ישב. וא"כ, י"ל דרק מה שמשתלח מירושלים הוא מדין שילוח מחנות, אבל בכל ערי ישראל הוא רק מדיני ניהוג מצורע דבדד ישב דנאמר בפ' מצורע. וא"כ, י"ל דמה דהגמ' שואלת כאן הוא רק בשאר ערי ישראל המוקפות חומה, ולא בירושלים. אולם הק' דרש"י בפסחים ס"ל דגם בכל ערי ישראל קאי בלאו דולא יטמאו את מחניהם (אולם אם רש"י במו"ק אינו מרש"י, לק"מ).

### טז. לא מיבעיא בימי טומאתו דלא נהיג

הק' הריטב"א, כיון דדחי ל', יגלח ערב הרגל כדחזינן גבי אבלות. ותני' דאה"נ, ומיהו כיון שאין לו היתר אלא בערב הרגל בלחוד, והוא טרוד, התירוהו במועד לגלח, דאנוס הוא. עוד תי' דכיון דרגל לא דחי לגמרי, ואחר הרגל יחזור לצרעתו, אינו דוחה עד שיחול עליו ממש, ואינו יכול לגלח עד המועד [וכמש"כ התוס' הרא"ש לעיל בשם הראב"ד לענין נדוי].

### י. אבל לטהרתו, נגזור שמא ישהה קרבנותיו

פרש"י, שלא יהא מגלח במועד, דכיון דגילח, צריך להביא